

zigt der financiële plannen gegeven is, meenden dat in dit artikel geen vroegere dagteekening dan die van Januarij 1872 kan worden ingevuld.

Alusd vastgesteld den 9den November 1870.

VAN AKERLAKEN.
BLUSSÉ VAN OUD-ALBLAS.
VAN NISPEN VAN SEVENAER.
VAN HOUTEN.
VAN DELDEN.

63. 1]

INLICHTINGEN omtrent het aan den heer mr. J. J. van Angelbeek verleend ontslag uit 's lands dienst.

Aan den heer Voorzitter
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's GRAVENHAGE, den 15den November 1870.

De ondergeteekende voldoet bij deze aan het verzoek hetwelk de Tweede Kamer der Staten-Generaal in de zitting van den 25sten October jl. heeft besloten aan hem te rigten, om haar schriftelijk in te lichten omtrent het aan den heer mr. J. J. VAN ANGELBEEK verleend ontslag uit 's lands dienst.

Vooraf eenige bijzonderheden omtrent het vroeger voorgevallene met dezen gewezen regterlijken ambtenaar.

Bij besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, dd. 19 Januarij 1854, n°. 7, werd de officier van justitie bij den raad van justitie te Samarang, mr. J. J. VAN ANGELBEEK eervol ontheven van de verdere vervulling zijner betrekking. Aanleiding tot die beschikking gaven wanbegrippen zijnerzijds omtrent zijne dienstverhouding tot het hoofd van het openbaar ministerie, den procureur-generaal bij het Hooggeretshof van Nederlandsch Indie, welke te eenen male onbestaanbaar waren met eenen geregelde gang van zaken, en dienstrelatie met hem onmogelijk maakten.

Na bevorens, bij Indisch besluit van 4 Februarij 1854, n°. 2, te zijn benoemd tot omgaand regter in de vijfde afdeling op Java, werd de heer VAN ANGELBEEK bij besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, dd. 19 December 1856, n°. 15, bevorderd tot raadshier in het Hooggeretshof van Nederlandsch Indie. Op die benoeming zijn niet zonder invloed geweest zijne vroeger overigens goede diensten en zijne onder dagteekening van 9 Januarij 1854 afgelegde verklaring, houdende betuiging van zijn leedwezen, ten eerste, dat hij had gedwaald in zijne verhouding tot den procureur-generaal bij het Hooggeretshof van Nederlandsch Indie, gelijk die door het Gouvernement werd verlangd; en ten tweede, dat hij bij het voorstaan der aan hem als officier van justitie bij den raad van justitie te Samarang toevertrouwde zaken, middelen had gebezigd, welke zouden kunnen doen twijfelen aan den eerbied welke hij aan het hoofd van het openbaar ministerie zoo zeer verschuldigd is.

In Februarij 1858 begon de heer VAN ANGELBEEK bij den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie te reclameren tot het bekomen van betaling eener som van f 6000 als tegemoetkoming voor de gevolgen van de beschikking van den 19den Januarij 1854, n°. 7, waarop afwijzend werd beschikt bij besluit dd. 25 April 1858, n°. 18.

Daarop wendde de heer VAN ANGELBEEK zich door tusschenkomst van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie tot den Koning, tot het bekomen van betaling eener som alsnu van f 9850, als eene gedeeltelijke tegemoetkoming mede voor de gevolgen der beschikking dd. 19 Januarij 1854, n°. 7. Ook op deze reclame werd met 's Konings magtiging afwijzend beschikt.

Als raadshier in het Hooggeretshof van Nederlandsch Indie wendde de heer VAN ANGELBEEK zich in Mei 1865

tot den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, met eene uitvoerige aanklagt tegen den president van het Hooggeretshof mr. A. J. SWART. Deze zou zich op zekere vergadering van het hof aan willekeur hebben schuldig gemaakt bij de resumtie eener civile zaak en tevens den raadshier VAN ANGELBEEK op eene beleedigende wijze bejegend. Nadat de president mr. SWART hiermede in kennis was gesteld, bood hij onmiddellijk aan de zaak door het Hooggeretshof te laten onderzoeken. Dien ten gevolge heeft het hof, in vereenigde kamers vergaderd, na te hebben ingewonnen het gevoelen van den procureur-generaal, een omstandig rapport omtrent de zaak ingediend, en daarbij als 's hofs meening opgegeven dat de heer VAN ANGELBEEK, door eene onware voorstelling der feiten, den president en de andere leden, die in de bedoelde zitting tegenwoordig waren geweest, verdacht had gemaakt en daardoor tevens het geheim geschonden, dat de leden van het hof, krachtens art. 41 van het reglement op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie in Nederlandsch Indie, verplicht zijn te bewaren. Het hof was van oordeel dat de raadshier VAN ANGELBEEK, door zóó te handelen, de waardigheid van zijn ambt zoo zeer uit het oog had verloren, dat op hem moest worden toegepast art. 95 van het Regeringsreglement en hij derhalve moest worden voorgedragen tot ontslag uit zijne betrekking.

De meerderheid van den Raad van Nederlandsch Indie was met het hof van oordeel, dat een raadshier in het Hooggeretshof, die in strijd met het bepaalde bij art. 41 van het reglement op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie in Nederlandsch Indie, op de wijze waarop dit door den heer VAN ANGELBEEK is gedaan, aan de gevoelens over aanhangige rechtsgedingen geuit, openbaarheid heeft gegeven, kwalijk kon gezegd worden de waardigheid van zijn ambt niet te hebben uit het oog verloren. Dit feit, ontiaan van alle door het hof voorgedragen nevenbeschouwingen, meende de meerderheid van den Raad, was, naar haar oordeel, op zich zelf voldoende om art. 95 van het Regeringsreglement op den heer VAN ANGELBEEK toe te passen. Handelingen, zeide de meerderheid van den Raad verder, als die door den heer VAN ANGELBEEK gepleegd, konden onmogelijk worden geduld omdat de onafhankelijkheid van de regterlijke magt en de waarborgen voor eene onvertogen rechtspraak daarmede in hooge mate op het spel stonden. De toenmalige Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, hoezeer afkeurende de handelingen van den heer VAN ANGELBEEK, was daarentegen van oordeel dat de vraag, of de heer VAN ANGELBEEK door de indiening van de bedoelde aanklagt de waardigheid van zijn ambt uit het oog had verloren in den zin en in de mate als bedoeld bij art. 95 van het Regeringsreglement, bij zoodanige beschouwing niet bevestigend kon worden beantwoord. Hij bepaalde zich dien ten gevolge bij besluit dd. 10 September 1865, om de bedoelde aanklagt te stellen in handen van den president, van het hof, ten einde, daartoe termen aanwezig achtende, van de bevoegdheid hem bij art. 51 van het reglement op de regterlijke organisatie en het beleid der justitie toegekend, jegens den raadshier VAN ANGELBEEK gebruik te maken.

Welk gevolg dat besluit heeft gehad, kon hier, als minder ter zake dienende, onvermeld blijven.

Na deze bijzonderheden omtrent den heer VAN ANGELBEEK te hebben doen voorafgaan, moge het volgende strekken als de door de Kamer verlangde inlichting. Bij request gedagteekend Batavia 7 November 1868, verzocht de heer VAN ANGELBEEK, onder overlegging eener geneeskundige verklaring tot staving dat het voor hem tot herstel van gezondheid noodzakelijk was naar Nederland te gaan, zonder eenig voorbehoud, een eervol ontslag uit zijne betrekking van raadshier in het Hooggeretshof van Nederlandsch Indie, en wegens ziekte een tweejarig verlof naar Nederland.

Een en ander werd aan den heer VAN ANGELBEEK verleend bij besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, dd. 12 November 1868, n°. 34.

Deze beschikking werd genomen op grond van art. 1 van het besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, dd. 28 Mei 1863, n°. 37 (*Indisch Staatsblad* n°. 61), waarbij krachtens magtiging des Konings in verband met art. 95 van het Regeringsreglement, wordt verklaard dat het besluit van den Commissaris-Generaal over Nederlandsch Indie, dd. 5 Januarij 1834, n°. 6 (*Indisch Staatsblad* n°. 1), houdende bepalingen op het verlenen

van verlof naar Nederland aan ambtenaren en officieren, niet van toepassing is op den president, den vice-president en de leden van het Hooggeregtshof van Nederlandsch Indie, tenzij door de titularissen, bij de aanvraag om verlof, tevens het verzoek om ontslag uit hunne betrekking worde gedaan.

In de voordragt aan den Koning, welke heeft geleid tot de voormelde verklaring, komen onder andere de volgende beschouwingen voor:

„Mijns inziens is het verleenen van een verlof naar Nederland aan den president van het Hooggeregtshof van Nederlandsch Indie, met behoud van zijn ambt, in strijd met de belangen van 's lands dienst, weshalve ik geen vrijheid vind in dien zin een voorstel aan Uwe Majesteit te doen. Maar tevens acht ik mij bezwaard aan Hoogstdezelve in overweging te geven om te beslissen dat eene aanvraag van dien regterlijken hoofdamtenaar tot het erlangen van verlof herwaarts, tevens kan en moet worden aangemerkt als een verzoek om ontslag uit zijn ambt, en zulks omdat art. 95 van het Regeringsreglement daartegen wel degelijk een beletsel oplevert. Volgens dat artikel toch kan, behoudens het ontslag op eigen verzoek, slechts in de daarbij uitdrukkelijk opgenoemde gevallen ontslag worden verleend, en onder die gevallen is buitenlandsch verlof, om welke redenen ook, niet vermeld. Verder te gaan dan het Regeringsreglement, dat is de wet, toelaat, is, mijns erachtens, niet geoorloofd. Aangezien art. 95 van het Regeringsreglement overigens betrekking heeft niet alleen op den president maar tevens op den vice-president en de leden van het Hooggeregtshof van Nederlandsch Indie, staan de laatsten in het onderwerpelijk opzigt geheel gelijk met den eerste; weshalve het te hunnen aanzien in het boven aangehaald besluit van 7 Mei 1858, n°. 18, nedergelegde beginsel (1) niet kan worden gezegd op houdbare gronden te steunen, en alzoo voor het vervolg zal dienen te worden losgelaten. Intusschen vereischt de zaak voorziening. Na eene gezette overweging is het mij voorgekomen dat in deze geen ander middel overblijft, dan om te verklaren dat de bepalingen op het verleenen van verlof naar Nederland, vastgesteld bij besluit van den Commissaris-Generaal over Nederlandsch Indie, dd. 5 Januarij 1834, n°. 6 (*Indisch Staatsblad* n°. 1), ten gevolge van de bepalingen van art. 95 van het Reglement op het beleid der regering van Nederlandsch Indie, niet van toepassing zijn op den president, den vice-president en de leden van het Hooggeregtshof van Nederlandsch Indie, tenzij door de titularissen, bij de aanvraag om verlof, tevens het verzoek om ontslag uit hunne betrekking worde gedaan. Daardoor zal aan den eenen kant de onregelmatigheid ophouden welke tot dus ver, ten opzichte van den vice-president en de leden van het hof, plaats vond, daarin bestaande dat eene bloote aanvraag om verlof tevens werd beschouwd als een verzoek om ontslag uit hunne betrekking, hetgeen niet in overeenstemming is met art. 95 van het Regeringsreglement; terwijl aan den anderen kant, ook ten aanzien van den president, wordt voorkomen dat een verlof naar Nederland gepaard ga met het behoud van hunne betrekking, hetgeen strijdig is met het belang van 's lands dienst.”

De tegen § 1 van art. 1 van het besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, dd. 28 Mei 1863, n°. 37 (*Indisch Staatsblad* n°. 61), door het Hooggeregtshof van Nederlandsch Indie ingebrachte bezwaren, werden door den toenmaligen Minister van Kolonien, onder dagteekening van 24 December 1863, bij eenen brief aan den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, wederlegd in de volgende bewoordingen:

„Even als aan den Raad van Nederlandsch Indie en aan Uwe Excellentie, zijn de ingebrachte bezwaren ook mij voorgekomen ongegrond te zijn. Ik kan namelijk niet toegeven dat de bedoelde verklaring het beginsel nopens de onafzetbaarheid der voornoemde regterlijke ambtenaren zou aantasten. Die verklaring is slechts als het natuurlijke en noodzakelijke gevolg van dat beginsel te beschouwen, zonder daaraan in eenig opzigt te schaden. Mijns inziens had zij reeds terstond na de uitvaardiging van het Regeringsreglement behooren te worden uitgevaardigd.

„Is het vragen van verlof naar Nederland voor den

president, den vice-president, of een der leden van het hof, eene volstrekte noodzakelijkheid, welnu, dan moet deze, door tevens ontslag uit zijne betrekking te verzoeken, zijn individueel belang opofferen aan het algemeen belang van 's lands dienst, hetwelk hier op den voorgrond staat en hetwelk niet gedoogt dat eene of meerdere plaatsen in het hof, gedurende eenen geruimen tijd, onbezet blijven. Het is mij niet duidelijk in welk opzigt de individuele verplichting tot het vragen van ontslag om met verlof naar Nederland te kunnen vertrekken, zou tekort doen aan de bij de wet gewaarborgde onafhankelijkheid van het meergemend opperregtelijk collegie, als zoodanig, of wel, eenigen invloed zou kunnen uitoefenen op de behoorlijke en onvertoegen regtsbedeeling waarvoor hetzelfde verplicht is te zorgen.”

Hier te lande aangekomen diende de heer VAN ANGELBEEK, zoo aan den Koning als aan den Minister van Kolonien, eene reeks van reclames in, strekkende tot het bekomen van herstel van grieven over handelingen van het Indisch Bestuur te zijnen opzigt, en voorts aanmerkingen makende over handelingen van het Indisch Bestuur ook ten aanzien van anderen.

Deze reclames werden, voor zooveel noodig, door den ondergeteekende successivelijk in handen gesteld van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, om daarop zoodanig te beschikken als hij zou vermeenen te behooren, wanneer namelijk de Landvoogd van oordeel was dat die reclames geen aanleiding behoorden te geven tot het doen eener voordragt aan het Opperbestuur.

Hangende het onderzoek in Indie verzocht de heer VAN ANGELBEEK derwaarts terug te keeren, welk verzoek door den ondergeteekende werd afgewezen op grond van de overweging, dat het zoowel in het belang van den heer VAN ANGELBEEK als in dat van den lande was eene beslissing af te wachten omtrent de naar aanleiding zijner reclames gerezen vraag, of hij voor wederplaatsing in 's lands dienst zou kunnen worden in aanmerking gebragt. Tegen deze afwijzende beschikking werden door den heer VAN ANGELBEEK geen bezwaren ingebragt.

De overwegingen waartoe de reclames van den heer VAN ANGELBEEK hebben aanleiding gegeven, hebben zoowel aan den president van het Hooggeregtshof als aan den Raad van Nederlandsch Indie en den Gouverneur-Generaal, de overtuiging geschonken dat de heer VAN ANGELBEEK, wegens den verwarden staat zijner verstandelijke vermogens, blijkbaar uit den onzamenhangenden inhoud zijner schrifturen en het zonderlinge zijner beweringen en eischen, niet meer geschikt is om als raadsheer, dan wel in eenig ander ambt in Nederlandsch Indie te worden geplaatst. Dien ten gevolge werd de heer VAN ANGELBEEK door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie bij besluit dd. 8 December 1869, n°. 1, eervol uit 's lands dienst ontslagen, met behoud van aanspraak op pensioen; met bepaling dat dit ontslag zal worden gerekend in te gaan met het eindigen van zijn verlof.

Uit overweging dat de heer VAN ANGELBEEK op eigen verzoek als raadsheer was ontslagen, en daardoor teruggetreden in de categorie der gewone Indische ambtenaren, achtte de Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie zich tot den bedoelden maatregel bevoegd, krachtens art. 49 van het Regeringsreglement.

De ondergeteekende deed bij beschikking dd. 21 Januarij jl., lit. APZ., n°. 13, het besluit van ontslag aan den heer VAN ANGELBEEK uitreiken, met uitbiddinging om aan het Departement van Kolonien te zenden de vereischte stukken, ten einde na het verstrijken van zijn verlof, te worden gesteld in het genot van pensioen.

Aan die uitbiddinging heeft de heer VAN ANGELBEEK geen gevolg gegeven, maar bij deurwaarders-exploit geprotesteerd tegen de aangehaalde beschikking van 21 Januarij jl., lit. APZ., n°. 13, en tegen de betaalbaarstelling van zijn verlofstractement tot aan het tijdstip waarop zijn verlof is verstreken, welk verlofstractement hij alleen zou ontvangen onder voorbehoud van al zijn meerder en beter regt.

Vervolgens heeft de heer VAN ANGELBEEK den Staat der Nederlanden in regten betrokken, zoowel in zake zijner vroegere als latere reclames, als ten aanzien van zijn ontslag uit 's lands dienst.

In dien stand van zaken heeft de ondergeteekende gemeend het regt zijn loop te moeten laten, en in afwachting van de uitspraak van den Hoogen Raad, zich te moeten onthouden van elk eigen oordeel.

(1) „Namelijk: dat eene aanvraag om buitenlandsch verlof van den vice-president en de leden van het Hooggeregtshof, tevens kan en moet worden aangemerkt als een verzoek om ontslag uit het door hen bekleede ambt.”

De ondergeteekende heeft de eer der Kamer ten slotte in overweging te geven ook harerzijds de uitspraak van den Hoogen Raad af te wachten alvorens de zaak in nadere discussie te brengen.

De Minister van Kolonien.

DE WAAL.

[61. 1.]

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

MIJNE HEEREN!

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet tot verhooging van hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor 1870.

De toelichtende memorie, die het wets-ontwerp vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede, Mijne Heeren! bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

Het Loo, den 10den November 1870.

WILLEM.

Aan

de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

[61. 2.]

ONTWERP VAN WET tot verhooging van hoofdstuk V der Staatsbegrooting voor 1870.

WIJ WILLEM III, ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken eener verhooging van het Vde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1870;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1.

De navolgende artikelen van het Vde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1870, worden verhoogd, te weten:

Art. 90. Onderhoud en herstel der sluizen te Woudrichem en aan de Bakkerskil, benevens daarmede in verband staande uitgaven, met vier duizend twee honderd vijftig gulden (f 4250) en alzoo gebragt op vijf duizend drie honderd vijftig gulden (f 5350).

Art. 92. Onderhoud, herstelling en verbetering der zeehavens, zeewerken en strandpalen, daaronder begrepen het Krabbersgat; kosten van helm- en stroobeplanting en van opneming der zeestanden, benevens daarmede in verband staande uitgaven, met twee en dertig duizend gulden (f 32 000) en alzoo gebragt op vijfhonderd drie duizend twee honderd tien gulden (f 503 210).

Art. 104. Nieuw te verleenen subsidien, met vijftien duizend negen honderd gulden (f 15 900) en alzoo gebragt op honderd een duizend zeven honderd zestig gulden (f 101 760).

Art. 119. Jaarwedden en verdere belooningen der hoogleeraren van de onderscheidene faculteiten en van de overige ambtenaren en bedienden, met honderd zeven en dertig gulden vijftig cent (f 137,50) en alzoo gebragt op acht en zestig duizend zeven honderd vijf en zeventig gulden vijftig cent (f 68 775,50).

Art. 202. Jaarwedden, toelagen en verdere belooningen van de ijkers en adjunct-ijkers voor de maten, gewigten en weegwerktuigen, met twee honderd negen en tachtig gulden drie en tachtig en een halve cent (f 289,835) en alzoo gebragt op vier en vijftig duizend vier honderd negen en tachtig gulden drie en tachtig en een halve cent (f 54 489,835).

Art. 2.

Ten gevolge der verhoogingen in artikel 1 dezer wet vermeld, wordt het totaal van de VIde afdeeling van genoemd hoofdstuk nader gebragt op zestien millioen vijf honderd een en vijftig duizend vier honderd twee en dertig gulden drie en dertig cent (f 16 551 432,33); dat van de VIIde afdeeling van gemeld hoofdstuk gebragt op een millioen zeven honderd zestien duizend negen honderd zes en zestig gulden negentig cent (f 1 716 966,90); dat van de XIde afdeeling van voorschreven hoofdstuk gebragt op honderd vijf en twintig duizend negen honderd negen en veertig gulden drie en tachtig en een halve cent (f 125 949,835), en het eindcijfer van genoemd hoofdstuk nader vastgesteld op twintig millioen drie honderd acht en dertig duizend acht honderd negen en zeventig gulden zes en een halve cent (f 20 338 879,065).

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle ministeriele departementen, autoriteiten, collegien en ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te

[61. 3.]

MEMORIE VAN TOELICHTING

De behoefte is gebleken aan verhooging, bij de wet, van de navolgende artikelen van het Vde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor dat jaar, te weten:

<i>Artikel</i> 90 met	f 4 250,00
” 92 ”	32 000,00
” 104 ”	15 900,00
” 119 ”	137,50
” 202 ”	289,835

Te zamen f 52 577,335

Omtrent de noodzakelijkheid der uitgaven, waarvoor die verhoogingen worden aangevraagd, is artikelsgewijze het volgende te zeggen.

Art. 90. In verband met de maatregelen, die in den jongsten tijd in het belang van het eventueel stellen van inundatien werden genomen, moesten ook de sluizen te Woudrichem en aan de Bakkerskil voor het eventueel stellen van inundatien in gereedheid worden gebragt. Daartoe was het noodig de twee rijen schotbalken met tusschenliggende grondvulling uit de beide sluizen weg te nemen en den grond weg te ruimen.

Bij het ligten dezer balken, die met den tusschenliggenden kleidam een geheel uitmaakten en aldus eene zeer voldoende waterkeering vormden, is het gebleken dat er zeer velen defect waren, die dan ook voor het meerendeel bij het uitnemen gebroken zijn.

Het is dringend noodig deze onbruikbare balken door andere te vervangen, wil men in geval van ijsgang en stormvloeden het Land van Altena in den aanstaanden winter niet aan overstroming zien blootgesteld.

Daar bij het opmaken der begrooting voor 1870 uit den aard der zaak op deze buitengewone uitgave niet kon worden gerekend, is de som van f 1100 voor het onderhoud dezer sluizen uitgetrokken, niet voldoende om haar te bestrijden. Eene verhooging van dien post met f 4250 wordt mitsdien voorgesteld.

Art. 92. Op dit artikel komt eene som van f 28 571,385 te kort, welk tekort is ontstaan door de uitvoering van twee werken, die beide geen uitstel konden lijden.

Het eerste dezer werken is de vergrooting en verbetering der haven van Marken. De noodzakelijkheid van dit werk was sinds lang erkend, maar de uitvoering telkens, ook bij gebrek aan beschikbare middelen, vertraagd. In den